

Τι είναι η Ιρανική κοινωνία;

Τα τελευταία χρόνια με τους αλληπάλληλους πολέμους έχουν ξεφυτρώσει στα τηλεοπτικά κανάλια και στους ραδιοφωνικούς σταθμούς πολλοί αυτοσχέδιοι διεθνολόγοι. Δύσκολα κρύβουν ότι οι πόλεμοι αποτελούν μια ευκαιρία να εμφανιστούν σε κάποιο κανάλι ή ραδιόφωνο. Αλλά και τα ΜΜΕ τους προτιμάνε διότι εξασφαλίζουν ότι θα ανταλλάσσουν σοβαροφανώς προπαγανδιστικά στερεότυπα. Ο κανόνας αυτής της ευτελούς φλυαρίας συνίσταται σε μια εκκωφαντική άγνοια για το Ιράν.

Ωστόσο, ο καθένας μπορεί να μάθει και είναι αρκετά εύκολο να σχηματίσει μια κάποια γνώση για όσα έχουν γίνει σε αυτή τη χώρα κατά τη διάρκεια των σαράντα εφτά χρόνων από την Επανάστασή της: αρκεί να αφήσει για λίγο την αποβλάκωση στα κοινωνικά δίκτυα και να διαβάσει τα στοιχεία των ποικίλων υπηρεσιών του ΟΗΕ (Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας, UNESCO, Οργανισμός για το Διεθνές Εμπόριο και την Ανάπτυξη κ.ά.) αλλά και στοιχεία της Παγκόσμιας Τράπεζας. Ιδού λοιπόν, σε πολύ αδρές γραμμές κάποια δεδομένα αρχίζοντας από το βασικότερο, τον πληθυσμό.

Το 1976, δηλαδή τον τελευταίο χρόνο πριν το ξέσπασμα της Επανάστασης, ο πληθυσμός του Ιράν ανερχόταν σε σαράντα εκατομμύρια και έως σήμερα έφτασε τα ενενήντα δύο. Πρόκειται για ένα τεράστιο δημογραφικό άλμα, μια πληθυσμιακή επανάσταση. Πως κατάφερε το επαναστατικό κράτος να στηρίξει αυτό το δημογραφικό επίτευγμα των Ιρανών πολιτών ενώ οι πλούσιες ευρωπαϊκές χώρες βρίσκονται σε σοβαρή δημογραφική κρίση; Αυτή η δημογραφική έκρηξη στο Ιράν σημαίνει πολυσχιδή απελευθέρωση της κοινωνίας αλλά και ποικιλόμορφη κρατική στήριξη του πληθυσμού. Από τα τρία πρώτα χρόνια στην εξουσία η επαναστατική κυβέρνηση του Ιράν πολλαπλασίασε τη χρηματοδότηση για την προστασία της υγείας του πληθυσμού.

Έτσι η νέα ιρανική εξουσία δημιούργησε σε λίγο χρόνο κέντρα υγείας σε όλα τα χωριά και τις συνοικίες. Από τα στοιχεία του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας διαπιστώνουμε τη ραγδαία βελτίωση της υγείας του πληθυσμού. Για παράδειγμα το 1975 ο κρίσιμος δείκτης της βρεφικής θνησιμότητας (θάνατοι τους δώδεκα πρώτους μήνες της ζωής) βρισκόταν στους 145 θανάτους βρεφών για κάθε χίλιες γεννήσεις ενώ σήμερα έχει πέσει σε μόλις έξι. Ο άλλος κρίσιμος δείκτης, δηλαδή το μέσο προσδόκιμο ζωής, αυξήθηκε από τα 55 έτη το 1975 στα 77 σήμερα. Ενδεικτικό στοιχείο είναι ο εμβολιασμός ενάντια στη φυματίωση που μάστιζε τον πληθυσμό του Ιράν επί δεκαετίες και πλέον. Την περίοδο της δικτατορίας του Σάχη έως το 1976 ο πληθυσμός ήταν εμβολιασμένος ενάντια στη φυματίωση μόλις κατά 8% -προφανώς τα ευκατάστατα κοινωνικά στρώματα. Ενώ στα δέκα πρώτα χρόνια του επαναστατικού κράτους το ποσοστό εμβολιασμού έφτασε το 95%. Κάτι αντίστοιχο ισχύει για τον τύφο και άλλες θανατηφόρες ασθένειες.

Τα ίδια εντυπωσιακά αποτελέσματα ισχύουν για την ευμάρεια. Ενδεικτικά, η Μέση αγοραστική ικανότητα των Ιρανών αυξήθηκε 3,5 φορές, δηλαδή ταχύτερα από την αύξηση του πληθυσμού, κάτι το οποίο προϋποθέτει επενδύσεις. Πράγματι, η επαναστατική κυβέρνηση τριπλασίασε τις άμεσες επενδύσεις στη βιομηχανία και τη βιοτεχνία και διένειμε γαίες σε ακτήμονες και μικρούς αγρότες τις οποίες εθνικοποίησε αφήνοντας, ωστόσο, ελεύθερη την κλίμακα της γαιοκτησίας. Στην ηλεκτρική ενέργεια έριξε ιδιαίτερο βάρος όπου κατά μέσο όρο από 6 χιλιάδες κιλοβατώρες τον χρόνο κατ' άτομο έφτασε το 2022 στις 40.000 κιλοβατώρες μαζί με την βιομηχανική κατανάλωση. Σήμερα, εκτός της πυρηνικής ενέργειας, το Ιράν διαθέτει 480 ηλεκτροπαραγωγικές μονάδες με φυσικό αέριο τις οποίες προσπαθούν να καταστρέψουν Αμερικανοί και Ισραηλινοί.

Ωστόσο, ποια είναι η ποιότητα, ήτοι το μορφωτικό επίπεδο του πληθυσμού του Ιράν; Στο Ιράν το 1975, δηλαδή δύο χρόνια πριν το ξέσπασμα της Επανάστασης, οι αναλφάβητοι ανέρχονταν κατά μέσο όρο στο 63% του συνολικού πληθυσμού της χώρας με τις γυναίκες να ξεπερνάνε αισθητά αυτό το ποσοστό. Στη διάρκεια των χρόνων που μεσολάβησαν έως σήμερα η Επανάσταση κατόρθωσε να μειώσει τον αναλφαβητισμό στο 8% του πληθυσμού κάτι το οποίο αποτελεί αναμφίβολα μεγάλο επίτευγμα (την ίδια στιγμή το 21% των Αμερικανών και Αμερικανίδων είναι επισήμως καταμετρημένοι ως αναλφάβητοι)

Σήμερα στο Ιράν, το 98% του πληθυσμού αντίστοιχων ηλικιών και των δύο φύλων φοιτά στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση, το 92% συνεχίζει στο γυμνάσιο και το 81% στο Λύκειο. Επίσης το 45% του πληθυσμού του Ιράν κατέχει κάποιο δίπλωμα μεταλυκειακής εκπαίδευσης από τους οποίους το 25% πανεπιστημιακό πτυχίο. Από τον συνολικό πληθυσμό που αντιστοιχεί στις ηλικίες μεταξύ 18 και 24 ετών σήμερα το 62% φοιτά σε τριτοβάθμια ιδρύματα από τον οποίο το 48% είναι γυναίκες. Από το σύνολο των φοιτητών και φοιτητριών το 42% σπουδάζει φυσικές επιστήμες, μαθηματικά, τεχνολογία και ειδικότητες μηχανικών (στις ΗΠΑ μόλις το 16% και στην Ελλάδα το 29%) και από αυτό το υποσύνολο του ιρανικού φοιτητικού πληθυσμού το 32% είναι γυναίκες.

Θα μπορούσα να επεκταθώ σε πολλά άλλα δεδομένα, όπως στην αποδεδειγμένη διεθνή αξία αρκετών από τα 248 δημόσια ΑΕΙ του Ιράν από τα οποία τα περισσότερα ιδρύθηκαν μετά την Επανάσταση και τα οποία σήμερα βομβαρδίζουν οι Ισραηλινοί και οι Αμερικανοί. Συνοπτικά, σύμφωνα με την κατάταξη των χωρών από το ΟΗΕ για τη συνολική τους ανάπτυξη, το Ιράν, παρότι σε ασφυκτικό οικονομικό αποκλεισμό από τα κράτη της Δύσης, εντάσσεται στην ανώτερη μεσαία κλίμακα. Ωστόσο, ας μην ξεχνάμε πως σε αυτή τη χώρα υπάρχουν προβλήματα με τα ατελή πολιτικά δικαιώματα αντρών και γυναικών καθώς και μια επίμονη παραδοσιοκρατία σε βάρος όχι γενικά όλων των γυναικών αλλά εκείνων που απαιτούν υψηλότερες ατομικές ελευθερίες. Αλλά το Ισραήλ έχει καθεστώς απαρτχάιντ για τους Άραβες κατοίκους του ενώ οι χώρες του κόλπου κυβερνώνται από φυλετικές απολυταρχίες -πόσο πιο πρωτόγονα.

Όπως μας μαθαίνει ο Ιρανό-αρμένιος ιστορικός Ervand Abrahamian το πολιτικό εκκρεμές στο Ιράν ήδη πριν από την Επανάσταση κινείται διαρκώς μεταξύ μιας παραδοσιοκρατίας με ισχυρά κοινωνικά ερείσματα που όμως αναγκάζεται μετά την Επανάσταση να κάνει παραχωρήσεις στο πιο

ριζοσπαστικό πολιτικό και κοινωνικό ρεύμα και αντίστροφα. Σήμερα, ωστόσο, οι Ιρανοί και οι Ιρανές πρέπει να έχουν την ηθική και κάθε άλλη υποστήριξη μας διότι πολεμώντας για την ανεξαρτησία και την ακεραιότητα της χώρας τους πολεμάνε και για εμάς ενάντια στον πρωθυπουργό του Ισραήλ (που είναι επισήμως χαρακτηρισμένος ως εγκληματίας πολέμου από Διεθνές Ποινικό Δικαστήριο) και τον Πρόεδρο των ΗΠΑ (φερόμενο ως παιδοβιαστή στην υπόθεση Τζέφρι Έπστιν) ο οποίος, μάλιστα, ξεκίνησε αυτό τον πόλεμο δολοφονώντας 160 μαθήτριες του Δημοτικού, ένα σαφές έγκλημα πολέμου.

Ο Πέτρος Πιζάνιας είναι ομότιμος καθηγητής στο Τμήμα ιστορίας του Ιόνιου Πανεπιστημίου.